

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Dramatik i udvalg

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Dramatik i udvalg", i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 546. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergjl04val-shoot-idm140721243188544.pdf>
(tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

Forresten fremhæver Vilh. Andersen *Nei* for de samme kvaliteter, som fik Brandes til at foretrække *De Uadskillelige* (ibid., p. 421).

Poul Aaby Sørensen er ophavsmanden til det nyeste, gennem et udbredt samleværk kodificerede, litteraturhistoriske *statement* om de Heiberg'ske vaudeviller. Han lægger vægten på momentet af lokal realisme, men konkluderer: »Såvel i sine personlige idealer som i sin teoretiske æstetik var Heiberg ufolkelig, men han opnåede en bredere publikumssucces end Oehlenschläger. (...) Bevidst søgte han at holde 20ernes og 30ernes franske romantismes »raa Virkelighed« ude, for den havde umiskendelige socialrealistiske og samfundskritiske træk.« (Johan Fjord Jensen et al.: *Dansk litteratur historie V*, 1984, p. 242f).

Thomas Overskou, den danske teaterhistories grundlægger, var, selv autodidakt, Heibergs protegé og adept. I hans teaterhistorie hedder det - med en derfor ikke overraskende hyldesttone - i forbindelse med Heibergs gennembrud: »Ingen drømte om, at der med hans første Vaudevilles Lykke vilde være sikkert den danske Skueplads ikke blot en ny *Digtart*, men Gjenfødselen af Lystspillet, som den skyldte sin Tilværelse og Hæder [Holberg!] og hvori den dog ikke nu i 30 Aar havde haft en eneste blot taalelig Original [se herom det flg. citat].« (*Den danske Skueplads IV*, 1862, p. 782).

P. Hansen, der allerede i sit debutarbejde indlagde sig fortjeneste af Heiberg-forskningen (se bibliografien her, p. 563), søger i sin store teaterhistorie at give Heibergs afgørende betydning for nationalscenen et objektivt grundlag: 547 Fraregnes disse mindre Arbejder [dvs. vaudeville-situationer/-monologer], saa have Heibergs Vaudeviller tilsammen været opført mellem elleve og tolvhundrede Gange paa det kongelige Theater. Dette Opførelsestal er det største, der tilfalder en enkelt Forfatter (...) næst efter Holbergs Repertoire, hvis Statistik dog naaer paa det Nærmeste firsindstyve Aar længere tilbage i Tiden. En Digtning, der har vundet en saa vidtrækkende og dybtgaaende Yndest, maa naturligvis have øvet en stærk Indflydelse paa to Slægtfølgers [dvs. generationers] Smag. Men dens Betydning sees først i sit rette Omfang, naar Vaudevillen betragtes i Forbindelse med den dramatiske Litteratur, den kaldte frem for Dagen. Thi som den selv var en Gjenfødselse af det lokalkomiske Skuespil, der ikke havde haft nogen levedygtig Repræsentant paa Scenen siden »Gulddaasens« [komedie af Chr. Olufsen, opf. 1793] Dage, saaledes gik næsten øieblikkelig Heibergs Spaadom om en Fornyelse af den nationale Lystspildigtning i Opfyldelse, og den Vei, Vaudevillen havde brudt, befolkedes snart af talrige Skuespil, der fulgte den i Sporet og paa deres Gang over Scenen gjengav denne dens tabte Traditioner fra Holbergs Tid, omformede efter en yngre Tidsalders Behov.

(*Den danske Skueplads. Illustreret Teaterhistorie II*, 1889, p. 471)